

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 21 с.

Розробник

Маринів Іванна Ігорівна – доцент кафедри права Європейського Союзу
кандидат юридичних наук

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 3 від 7 листопада 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри
Права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри

Яковюк Іван Васильович

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми лекційних і практичних занять.....	12
5.1. Теми лекційних занять.....	12
5.2. Теми практичних занять.....	13
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	15
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	18

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальності 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 4	Спеціальність – 293 «Міжнародне право»	Рік підготовки:	Рік підготовки:
		4 семестр	4 семестр
Загальна кількість годин - 150	Спеціалізація – «Міжнародне право»	Лекції	Лекції
		32 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – ???, самостійної роботи студента - ???.	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Практичні заняття	Практичні заняття
		32 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		86 год.	138 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит

Мета навчальної дисципліни – сформувавши та поглибити знання у базових питаннях європейської ідеї об'єднання Європи, ознайомити їх із провідними теоріями та концепціями європейської інтеграції, вивчити основні етапи формування Європейських Спільнот та Європейського Союзу.

Завдання:

– усвідомлення історичних, цивілізаційних та соціально-культурних передумов об'єднання процесів у Європі;

– набуття умінь з орієнтування в проектах об'єднання країн та народів Європи, аналіз причин та наслідків краху імперських проектів європейської єдності;

– формування системи теоретичних знань щодо змісту ідей та проектів «об'єднання Європи», «європейського федералізму», розвитку

паневропейського руху, їх значення для формування європейської ідентичності та сучасних інтеграційних процесів в Європі;

– оволодіння теоретичними знаннями щодо сутності та природи інтеграції в контексті глобалізаційних процесів, передумови, чинники та види інтеграційних процесів;

– розвиток системи знань щодо причин та наслідків успіху європейської інтеграції, а також викликів, що постають перед європейською спільнотою на сучасному етапі.

Пререквізити: «Історія міжнародного права», «Міжнародне публічне право», «Конституційне право».

Кореквізити: «Міжнародне публічне право».

Постреквізити: «Право Європейського Союзу», «Основи геополітики», «Інституційне право Європейського Союзу», «Європейський Союз в міжнародних відносинах».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати розуміння особливості еволюції ідеї об'єднаної Європи.

РН 2. Демонструвати розуміння основних етапів становлення політичних проектів Об'єднаної Європи, творчу спадщину їх авторів, значення та вплив цих проектів на розвиток інтеграційних процесів на континент.

РН 3. Визначати тенденції становлення та еволюції Європейських Співтовариств, їх внутрішніх та зовнішньої політик.

РН 4. Характеризувати установчі документи Європейського Союзу, принципи формування, структуру і повноваження його інститутів.

РН 5. Надавати правову оцінку процесам поглиблення європейської інтеграції, розширення Європейського Союзу.

РН 6. Аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та Європейського Союзу.

РН 7. Визначати та аналізувати труднощі співробітництва та інтеграції України у Європейський Союз.

РН 8. Визначати пріоритети та механізми зовнішньої політики Європейського Союзу і транскордонного співробітництва.

РН 9. Надавати правову оцінку викликам, що постають перед Європейським Союзом на сучасному етапі.

РН10. Визначати останню інформацію про стан реформ, що мають місце в інтеграційних процесах Європейського Союзу.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК - 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.

Спеціальних компетентностей:

СК-3. Знання і розуміння процесів впливу міжнародного права на функціонування міжнародного співтовариства, взаємодії норм міжнародного права з іншими нормативними міжнародними системами.

СК-6. Здатність визначати поняття суб'єкта міжнародного права, а також особливості міжнародної правосуб'єктності окремих категорій суб'єктів міжнародного права.

СК-13. Знання і розуміння історії, природи та правового статусу Європейського Союзу.

СК-14. Розуміння джерел права Європейського Союзу та знання ключових рішень Суду справедливості Європейського Союзу.

СК-19. Здатність виявляти особливості міжнародно-правового регулювання економічних відносин.

Програмних результатів навчання:

ПРН-12. Розкрити знання сфер дії національно-правового та міжнародно-правового регулювання громадянства.

ПРН-16. Аналізувати правову систему Європейського Союзу та практику Суду справедливості Європейського Союзу.

ПРН-17. Інтерпретувати механізми міжнародно-правового співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами, у тому числі з Україною.

ПРН-23. Демонструвати здатність до праці в міжнародно-правовому контексті.

3. Програма навчальної дисципліни**Модуль 1. Історичні передумови і теоретичні основи європейської інтеграції.*****Тема 1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів***

Основні підходи до визначення поняття «інтеграція».

Об'єктивні та суб'єктивні передумови інтеграційних процесів в контексті глобалізації.

Види інтеграційних процесів в сучасному світі.

Європейська інтеграція як особливий тип інтеграційних процесів.

Тема 2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності

Пошуки європейської ідентичності в стародавньому Римі та Греції.

Політична думка Стародавнього Риму і Греції.

Роль церкви в об'єднавчому процесі багатонаціональної Імперії.
Вплив ідей і практики античної цивілізації на розвиток Європи.
Уявлення про Європу в працях давньогрецьких мислителів.

Тема 3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя

Християнізація Європи і її значення на об'єднавчі процеси в Європі.

Модель відносин між державою і церквою в період Середньовіччя
(Авіньйонський полон Пап 1309-1377 рр.).

Соціально-економічні та духовно-культурні виміри розвитку Європи в
Середні віки.

Ідея європейської єдності в пізньому Середньовіччі: проекти П'єра
Дюбуа, Іржі Подебрада, Емері Крюсе, Максимільян де Бетюн Сюллі.

Тема 4. Розвиток ідей європейського об'єднання в епоху Просвітництва

Проекти об'єднання Європи (Вільям Пенн, Шарль де Сен-П'єр, Жан-
Жак Руссо, Іммануїл Кант, Анрі де Сен-Симон, Карл Христіан Фрідріх
Краузе).

Священний Союз як співдружність європейських монархів.

Ідея Сполучених Штатів Європи (Джузеппе Мадзіні, Карло Каттанео,
Віктор Марі Гюго, Джузеппе Гарібальді).

Тема 5. Розвиток панєвропейського руху в період 1924-1950 рр.

Становлення і розвиток панєвропейського руху.

Бельгійсько-Люксембурзький економічний союз 1922 р.

Проект Сполучених Штатів Європи графа Ріхарда Куденхове-Калергі.

План Арістіда Бріана щодо федералізації Європи.

Модуль 2. Розвиток інтеграційних процесів в післявоєнній Європі

Тема 6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи

Наслідки Другої світової війни на європейські об'єднавчі процеси.

Політика США в Європі як фактор розвитку західноєвропейських
інтеграційних процесів.

Інтеграційні ініціативи і західноєвропейські організації в першому
післявоєнному п'ятилітті, їх внесок в об'єднавчі процеси.

Західний Союз за Брюссельським Пактом 1948 року.

Північноатлантичний договір 1949 р.

Створення Ради Європи та її значення для розгортання об'єднавчих процесів в Західній Європі.

Європейське оборонне співтовариство (план Плевена).

Тема 7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина ХХ - початок 80-х років ХХ століття)

План Маршала і його місце в післявоєнній відбудові європейських країн.

Фактори посилення інтеграційних тенденцій після Другої світової війни.

План Роберта Шумана як механізм досягнення франко-німецького компромісу. Заснування Європейського Співтовариства вугілля і сталі.

Мета і завдання діяльності Європейського Економічного Співтовариства і Європейського Співтовариства з атомної енергетики (Євратом).

Етапи формування спільного ринку.

Причини створення і мета Асоціації вільної торгівлі (1960).

Перша хвиля розширення Європейського Співтовариства.

Вплив економічної та фінансової кризи в 70-х роках на інтеграційні процеси в Співтовариствах.

Створення нових органів в Співтовариствах і реформування Співтовариств: бюджетні договори 1970 і 1975 рр.

Тема 8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки ХХ століття

Передумови прийняття Єдиного Європейського Акта.

Плани створення єдиного внутрішнього ринку.

Основні реформи Співтовариств відповідно до Єдиного Європейського Акта 1986 р.

Вступ до Співтовариства країн Середземноморського регіону.

Шенгенський процес.

Європейський економічний простір.

Модуль 3. Створення Європейського Союзу та його реформування

Тема 9. Заснування Європейського Союзу

Переговори про економічний, політичний та валютний союз і Маастрихтський договір про Європейський Союз 1992 р.

Сутність реформ, їх значення і реалізація за Маастрихтським Договором. Комунарне та міжурядове співробітництво держав-членів. Ратифікаційний криза.

Прийняття Копенгагенських критеріїв.

Нова хвиля розширення Європейського Союзу.

Тема 10. Реформування Європейського Союзу за Амстердамським Договором 1997 р. та Ніццьким Договором 2001 р.

Поглиблення інтеграційних процесів: завершення валютної інтеграції, активізація ЄС в сфері безпеки.

Нове розширення ЄС: проблема вступу в ЄС країн Центральної та Східної Європи.

Необхідність інституційних реформ. Амстердамський договір (перша спроба перетворення інституційної системи ЄС перед розширенням на Схід).

Ніццький договір (продовження підготовки до розширення на Схід). Основні напрямки інституційних реформ.

Особливості співробітництва Європейського Союзу та НАТО: комплексний пакет домовленостей Берлін-плюс 2002 р.

Тема 11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір

Європейський конвент 2003 року і міжурядова конференція 2003-2004 рр.

Зміст Конституційного договору. Проблема ратифікації Конституційного договору: причини провалу референдумів у Франції та Нідерландах.

Особливості розробки і підписання Лісабонського договору 2007 р. Основні новели Лісабонського договору.

Тема 12. Розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору: нові виклики, кризи та кроки щодо їх додання

Особливості вступу Хорватії в 2013 році

Вихід Великобританії: процедура Brexit та особливості перехідного періоду для країни.

Початок міграційної кризи 2015 р.: поняття біженець та економічний мігрант. Міграційна стратегія ЄС та кроки додання міграційної кризи Європейським Союзом.

Постійне структуроване співробітництво в сфері забезпечення безпеки і оборони (PESCO).

Модуль 4. Україна на шляху європейської інтеграції

Тема 13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС

Причини формування СЗПБ ЄС, її подальша еволюція.

Європейська політика сусідства (ЄПС).

Політика «Східного партнерства»: основні сфери, завдання у стосунках з Україною.

Цілі та завдання євроінтеграційного курсу України до 2004 р., вектор їх направленості.

Тема 14. Історія розвитку відносини між Україною та Європейським Союзом та їх нормативно-правове регулювання

Передумови укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 р., набрання чинності Угодою. Цілі Угоди, організаційні заходи, передбачені Угодою.

Указ Президента України «Про затвердження стратегії інтеграції України до Європейського Союзу» 1998 р.: загальна характеристика.

Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р.: загальна характеристика.

Процес укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, чинники, що вплинули на тимчасове застосування Угоди у 2014 р. Набрання чинності Угодою в повному обсязі у 2017 р. Цілі, правова природа, структура Угоди про асоціацію 2014 р. Організаційна структура, що покликана забезпечувати реалізацію Угоди про асоціацію: Рада асоціації, Комітет асоціації, Парламентський комітет асоціації та Платформа громадянського суспільства.

Щорічні саміти «Україна-ЄС», їх юридичні наслідки.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
Л		ПЗ	СПС	Л		ПЗ	СПС	
Модуль 1. Історичні передумови і теоретичні основи європейської інтеграції.								
Тема 1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів	8	2	2	4	6			6
Тема 2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності	8	2	2	4	6			6
Тема 3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя	8	2	2	4	6			6

Тема 4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва	8	2	2	4	6			6
Тема 5. Розвиток панєвропейського руху в період 1924-1950 рр.	8	2	2	4	8		2	6
<i>Разом</i>	<i>40</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>20</i>	<i>32</i>		<i>2</i>	<i>30</i>
Модуль 2. Розвиток інтеграційних процесів в післявоєнній Європі								
Тема 6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи	10	2	2	6	12			12
Тема 7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина ХХ - початок 80-х років ХХ століття)	8	2	2	4	12	2		10
Тема 8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки ХХ століття	8	2	2	4	12		2	10
<i>Разом</i>	<i>26</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>14</i>	<i>36</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>32</i>
Модуль 3. Створення Європейського Союзу та його реформування								
Тема 9. Заснування Європейського Союзу	12	2	2	8	14	2		12
Тема 10. Реформування Європейського Союзу за Амстердамським Договором 1997 р. та Ніццьким Договором 2001 р.	12	2	2	8	14		2	12
Тема 11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір	12	2	2	8	12			12
Тема 12. Розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору: нові виклики, кризи та кроки щодо їх додання	16	4	4	8	12			12
<i>Разом</i>	<i>52</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>32</i>	<i>52</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>48</i>
Модуль 4. Україна на шляху європейської інтеграції								
Тема 13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС	14	2	2	10	14			14
Тема 14. Історія розвитку відносини між Україною та Європейським Союзом та їх нормативно-правове регулювання	18	4	4	10	16		2	14

<i>Разом</i>	32	6	6	20	30		2	28
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5	32	32	86	150 / 5	4	8	138

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Історичні передумови і теоретичні основи європейської інтеграції.			
Тема 1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів	1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів	2	
Тема 2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності	2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності	2	
Тема 3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя	3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя	2	
Тема 4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва	4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва	2	
Тема 5. Розвиток панєвропейського руху в період 1924-1950 рр.	5. Розвиток панєвропейського руху в період 1924-1950 рр.	2	
Модуль 2. Розвиток інтеграційних процесів в післявоєнній Європі			
Тема 6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи	6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи	2	
Тема 7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина XX - початок 80-х років XX століття)	7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина XX - початок 80-х років XX століття)	2	2
Тема 8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки XX століття	8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки XX століття	2	
Модуль 3. Створення Європейського Союзу та його реформування			
Тема 9. Заснування Європейського	9. Заснування Європейського	2	2

Союзу	Союзу		
Тема 10. Реформування Європейського Союзу	10. Реформування Європейського Союзу	2	
Тема 11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір	11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір	2	
Тема 12. Розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору: нові виклики, кризи та кроки щодо їх додання	12.1 Особливості вступу Хорватії та виходу Великобританії	4	
	12.2 Міграційна криза в Європейському Союзі та запровадження посиленого співробітництва (PESCO)		
Модуль 4. Україна на шляху європейської інтеграції			
Тема 13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС	13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС	2	
Тема 14. Історія розвитку відносини між Україною та Європейським Союзом та їх нормативно-правове регулювання	14.1 Передумови прийняття Угоди про асоціацію. Національне законодавство України в сфері адаптації до Європейського Союзу	4	
	14.2 Характеристика Угоди про асоціацію 2014 р.: цілі, правова природа, організаційна структура. Щорічні саміти «Україна-ЄС», їх юридичні наслідки.		
Усього		32	4

5.2. Темі практичних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Історичні передумови і теоретичні основи європейської інтеграції.			
Тема 1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів	1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів	2	

Тема 2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності	2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності	2	
Тема 3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя	3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя	2	
Тема 4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва	4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва	2	
Тема 5. Розвиток панєвропейського руху в період 1924-1950 рр.	5. Розвиток панєвропейського руху в період 1924-1950 рр.	2	2
Модуль 2. Розвиток інтеграційних процесів в післявоєнній Європі			
Тема 6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи	6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи	2	
Тема 7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина ХХ - початок 80-х років ХХ століття)	7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина ХХ - початок 80-х років ХХ століття)	2	
Тема 8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки ХХ століття	8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки ХХ століття	2	2
Модуль 3. Створення Європейського Союзу та його реформування			
Тема 9. Заснування Європейського Союзу	9. Заснування Європейського Союзу	2	
Тема 10. Реформування Європейського Союзу	10. Реформування Європейського Союзу	2	2
Тема 11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір	11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір	2	
Тема 12. Розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору: нові виклики, кризи та кроки щодо їх додання	12.1 Особливості вступу Хорватії та виходу Великобританії	2	
	12.2 Міграційна криза в Європейському Союзі та	2	

Модуль 4. Україна на шляху європейської інтеграції	запровадження посиленого співробітництва (PESCO)		
Тема 13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС	13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС	2	
Тема 14. Історія розвитку відносини між Україною та Європейським Союзом та їх нормативно-правове регулювання	14.1 Передумови прийняття Угоди про асоціацію. Національне законодавство України в сфері адаптації до Європейського Союзу	2	2
	14.2 Характеристика Угоди про асоціацію 2014 р.: цілі, правова природа, організаційна структура. Щорічні саміти «Україна-ЄС», їх юридичні наслідки.	2	
Усього		32	8

6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з чотирьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 8 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для ***самостійної роботи*** (опрацювання проектів «об'єднання Європи» та «європейського федералізму», установчих актів та ревізійних актів, що реформували діяльність Співтовариств та Європейського Союзу; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо

академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Історія європейської інтеграції»:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття					Іспит	
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль № 4			
мах 8	мах 8	мах 8	мах 8	мах 8	мах 60	мах 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Історія європейської інтеграції»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Мах 8	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	6	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Мах 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	7	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним

		матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Договір про Європейський Союз 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

7.2. Література

Основна література

1. Азбука Європейської інтеграції: навч.-метод. посібн. / Фонд місцевої демократії; укл.: І.Яковюк, Л.Трагнюк, В.Меделяєв. – Х.: «Апес+», 2006. 165 с.
2. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа : від мрії до реальності : історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. Київ : Інститут історії України Національної академії наук України, 2009. 376 с.
3. Дайнен Д. Дедалі міцніший Союз. Курс європейської інтеграції / Пер. з англ. М. Марченко. Київ: К.І.С., 2006. 699 с.
4. Джеджора О. Історія європейської цивілізації. Частина I. До кінця XVIII століття. Львів: В-во ЛБА, 1999. – 448 с.
5. Європа у 12 уроках. Київ : Представництво ЄС в Україні, 2017. 92 с.
6. Європейська інтеграція / уклад. М.Яхтенфукс, Б.Колер-Кох [пер. з нім.]. К.: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2007. 396 с.
7. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник / склад. А.М.Круглашов, І.Озимок, Т.С.Астапенко, В.В.Руссу. Ч.1. Чернівці, 2010. 212 с.
8. Інструмент європейського сусідства і партнерства – нові можливості для України / під ред. Н.Андрусевич. Львів, 2008. 160 с.
9. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / під ред. І. В. Яковюка. Київ, 2012. 208 с.
10. Кирпушко Я.В. Європейський інструмент сусідства і партнерства / Я.Кирпушко, В.Бурада, Ю.Андрієш. – Чернівці: Букрек, 2010. 44 с.
11. Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.
12. Копійка В.В. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: навч. посібн. для студ. ВНЗ / В.В.Копійка, Т.І.Шинкаренко. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 448 с.
13. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: посіб. / за ред. Л.В. Губерського. Київ: Знання, 2009. 751 с.
14. Копійка В.В. Розширення Європейського Союзу. Теорія і практика інтеграційного процесу. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. 253 с.
15. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 172 с.
16. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): Монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.
17. Муравйов В.І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія і практика). К.: Академ-Прес, 2002. 426 с.

18. Політика європейської інтеграції: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / під ред. В.Г.Воронкової; М-во освіти і науки України, 2007. 509 с.
19. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К.: Смолоскип, 2002. 168 с.
20. Світова та європейська інтеграція: навч. посібн. / ред. Я.Й.Малик. – Львів, 2005. 540 с.
21. Стрельцова О.В. Конституціоналізація процесу асоціації України і Європейським Союзом: теорія та практика: монографія. Київ, 2017. 532 с.
22. Храбан І.А. Система європейської безпеки і напрями воєннополітичної інтеграції України до її структур. К.: Варта, 2005. 544 с.
23. Якименко Х. Відображення ідеї наднаціональності в історії європейської інтеграції. Вісник Академії правових наук України. 2008. № 1. С. 251-261.
24. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.

Додаткова література

1. Боднар А.О. Сутність поняття «інтеграція» в контексті сучасних дослідницьких підходів. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. 2012. №1. С. 26-29.
2. Бондарчук Л. В., Литвинюк Л. В., Дорох А. В. Європейський Союз та основні етапи його створення, наслідки та механізм взаємодії. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 681-684.
3. Гладенко О. Лісабонський договір 2007 р. як новий етап еволюційного розвитку права Європейського Союзу. Вісник Центральної виборчої комісії. 2008. № 1 (11). С. 73-77.
4. Деменко О.Ф. Європейський Союз після Лісабонської угоди. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. К., 2010. Вип. 19. С. 395-402.
5. Кембаев Ж.М. Правовые аспекты эволюции идеи единой Европы. Право и политика. 2011. №10. С. 1713-1732.
6. Кисильова К. Європейська інтеграція: особливості сучасного етапу. Україна – Європейський Союз: від партнерства до асоціації : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк: Терен, 2019. Вип. II. 428 с. С. 163-169.
7. Кіш Є. Питання безпеки на нових східних кордонах ЄС. Стратегічна панорама. 2004. №1. С. 44-50.
8. Луць Л. А. Генезис ідеї європейської єдності. Актуальні проблеми політики. 2002. Вип.13-14. С. 668-675.
9. Матвійчук А. В., Шеремета О. В. Феномен євроскептицизму в контексті дослідження проблематики євроінтеграції. Психолого-педагогічні

- основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. 2018. Вип. 1. С. 58-64.
10. Миколіук А.В. Концептуальний вимір теорії та підходів європейської інтеграції. Освіта регіону. 2009. №2. С. 105-110.
11. Морозов С. О. Створення Європейської Ради 1974 р.: інституалізація міждержавної співпраці в рамках європейських спільнот. Сторінки історії : збірник наукових праць. 2019. Вип. 48. С. 186-207.
12. Панченко Г.Ю. Ідеї «єдиної Європи» в роботах німецьких та французьких просвітителів і політичних діячів XIX – XX ст. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. №19. С. 74-79.
13. Прихненко М., Бабій Д. Ідея «об'єднаної Європи» в сучасних реаліях функціонування Європейського проекту. Історичні і політологічні дослідження. 2019. № 1 (64). С. 60-69.
14. Рябінін Є. Процеси інтеграції у XX столітті: основні концепції їх вивчення. Політичний менеджмент. 2006. №5. С. 122-130.
15. Сіденко В. Р. Кризові процеси у розвитку інтеграції в ЄС: витоки та перспективи. Економіка і прогнозування. 2017. № 1. С. 7-34.
16. Смирнова К.В. Аналіз еволюції відносин України з Європейським Союзом: правовий аспект. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 100. С. 132-136.
17. Хомутенко Л. І., Хомутенко А. В. Теоретичне підґрунтя формування об'єднаної Європи. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 4 (90). С. 126-132.

7.3. Інтернет-ресурси

- <http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу
- <http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> — тексти установчих договорів Європейського Союзу
- www.minjust.gov.ua/file/23491 — Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою)
- <http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу
- <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову
- <https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію
- <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС

7.4. СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).